

Szerb Köztársaság

OKTATÁSI, TUDOMÁNYÜGYI ÉS TECHNOLÓGIAI FEJLESZTÉSI MINISZTERIUM
OKTATÁSI ÉS NEVELÉSI MINŐSÉGELLENŐRZŐ INTÉZET
VAJDASÁGI PEDAGÓGIAI INTÉZET

TESZT

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOMBÓL

a 2014/2015-ös tanévben

UTASÍTÁSOK

- A teszt **20** feladatot tartalmaz, a megoldásra szánt idő **120** perc.
- Figyelmesen olvass el minden feladatot, értelmezd őket, majd gondolkodj el a felkínált megoldáson (bekeretezés, összekötés, aláhúzás, kiegészítés és egyéb)!
- Írj olvashatóan, ügyelve arra, hogy válaszaid érthetőek legyenek, nyelvtani és helyesírási szempontból pedig pontosak!
- Azokban a feladatokban, amelyekben hozzáírnod, kiegészítened kell a megadott szöveget, ne használj rövidítéseket, hanem a kért fogalom teljes nevét írd ki (pl. fn. helyett főnév, hH helyett helyhatározó stb.).
- A tesztet golyóstollal kell kitöltened (csak a kidolgozásnál használhatsz ceruzát és törlőgumit).
- A golyóstollal leírt válaszokat már nem szabad javítanod vagy áthúznod.
- A feladat jobb oldalán található négyzetbe ne írd semmit! Ide írd majd a feladat átnézői a pontszámot. Erre és az utolsó oldalra se írd!
- Amennyiben a feladatokkal előbb végzel, csendben hagyd el a termet, hogy ne zavarj másokat!

Sok sikert a munkához!

1. Figyelmesen olvasd el a szövegrészeket!

1. Szegény jó magyar nép, olyan gazdag a te nemes szíved költészetben, szeretetben, hogy még a teremtés mostoha férgeinek, a bogaraknak is jut belőle. Amennyit az Isten megvont tőlük, annyit pótol vissza a nép hitté izmosodott költészete. Hivatalosztogató kedvében, ha már vicispánnak vagy szolgabírónak nem választhatja meg az impozáns külsejű szarvasbogarat, megteszi a bogarak királyának, ki Gergely napjának éjjelén, éppen éjfél tájban gyűlést hirdet az apróbb bogaraknak és férgeknek, s ott határozzák el, hol, melyik határban pusztítanak az idén, melyiket hagyják meg. A rovarvilág tehát, mint efféle nagy és félelmetes hatalom, nem is részesül amúgy összességben valami kiváló tiszteletben, csupán egyes tisztességesebb perszónái vannak, kiket kisebb-nagyobb mértékben érdemesít rokonszenvére. Nem értem ide a cserebogarat, ki csak a nótában állja meg a maga helyét, hanem egyébként valóságos Rontó Pál, s csak az apró kacsa, libajószág állhatja, mikor már lenyeli. A zszizik is csak olyan, hogy fojtanak el a magvát a szúéval egyetemben, mert még a fülbemászóban is több az emberség ezeknél... A föld legnagyobb teremtményei magukénak vallják a legapróbbakat, foglalkozást nyújtanak nekik és gondot viselnek rájuk; csak egyetlenegy fümigálnak, csak egyetlenegy rovarkát enged át a bőkezű magyar nép az előkelő világnak, az úriasszonyok bogarát a bolhát: hadd jusson nekik is. Mintha bizony az úriasszonyoknak a bolhán kívül is nem lenne elég bogaruk.

2. A bogár a földön mászik. De akár mászik, akár nem, mindenesetre három fő részből áll, úgymint: a fej, a tor és a potroh. Szervezetileg tehát sokkal fejlettebb, mint az ember, amelynek csak egy fő része van, úgymint: a has. Némely embernek a hasa helyett szintén potroha van, az ilyent méltán nevezik aztán csúnyabogárnak. A bogár bogarakkal táplálkozik. A nagy bogár megeszi a közepszerű bogarokat, a közepszerű bogár a kis bogarokat, a kis bogár a legkisebb bogarat. A legkisebb bogárnak pechje van. Sokféle bogár van, ilyenek: a cserebogár, svábbogár, kőrisbogár, cincér, szarvasbogár, vízicsibor, katicabogár és még igen sok. Viszont a bogár a fejben egész más kategóriába tartozik. A számos bogáron kívül azután még van vagy ezerkilencszázmillióféle bogár, persze mindegyikből csak egy-egy, amennyiben a földön ezerkilencszázmillió ember él, s mindegyiknek van egy-egy bogara. (...)

Karikázd be a helyes állítások előtti betűt!

1. Mindkét szöveg tudományos szöveg.
2. Mindkét szöveg szépirodalmi szöveg.
3. Az 1-es számú szövegrészlet Nagy Lajos: A bogár c. karcolatából származik.
4. A 2-es számú szövegrészlet Nagy Lajos: A bogár c. karcolatából származik.

2. Olvasd el figyelmesen az alábbi szövegrészletet!

Kriszti királykisasszony nem sajnálta volna érte a fele országát. Kincstárából a legszebb smaragdot, karkötőt, gyűrűt, feliratos trikót, akármit! Meg is hirdette a Királyok Lapjában: „Fele országom, kincstáram legszebb smaragdja, karkötő, gyűrű, feliratos trikó, akármi annak az embernek, aki megutáltatja velem a palacsintát.”

Kriszti királykisasszonynak nyomós oka volt rá, hogy megutálja a palacsintát: Ő maga volt a nyomós ok. Mert gömbölyű volt, mint egy búbos kemence, széles, mint egy szalmakazal, és vastag, mint a rácpácegresi Nagyszederfa.

S mindez miért?

Bizony azért, mert mód fölött szerette a palacsintát. Palacsintával kelt, palacsintával feküdt, a palacsinta volt a mindene.

(Lázár Ervin: *A soványító palacsinta*)

a) Húzd alá a szövegben az idézetet!

b) Honnan idézi a narrátor az idézetet? _____

c) Kinek a szavait idézi? _____

3. Figyelmesen olvasd el a szöveget!

Szóval volt egyszer egy emberke, úgy hívták, hogy Bándi Bandi. Nem, egyáltalán nem kétszer mondtam a nevét: nem úgy, hogy Bandi Bandi, hanem mindössze egyszer: úgy, hogy Bándi Bandi. Csak-hogy az ő neve egyszer is kétszer volt. Értitek? Nem? Hát, elsőre neki is el kellett magyarázni, de mivel mégiscsak a saját nevééről volt szó, valahogy hozzászókkott. Ebben még nincs semmi különös, csomó emberke van ám a világon, s a legtöbbnek más a neve. Tudtátok? Ez az emberke persze nem pont olyan volt, mint a többiek. Jó, jó, tudom, a többiek sem mind pont ugyanolyanok. Mert például vannak köztük kicsik és nagyok, kövérek és soványak, mérgesek és kedvesek, sőt, kedvesmérgesek vagy mérgeskedvesek, aszerint, hogy több mérgeességet vagy több kedvességet töltöttek az illetőbe a kezdet kezdetén. (...)

Bándi Bandi egyedül mos fogat, egyedül húzza fel a nadrágját vagy egyedül csinálja meg az uzsonnáját. Igaz, Bándi Bandi nem gyerek volt. Nem is, hanem felnőtt, annak sem akármilyen. Bándi Bandinak nemigen volt lába, helyette csak két csonkocska, amelyeket nagy nehezen lehetett cipőbe bújtatni, igaz, ha egyszer bebújtatta, már járni is tudott rajta. Viszont nemigen volt keze sem, csak egy verébszárnyforma csonkocska két ujjal az egyik karja helyén. Ez így nagyon röviden és könnyedén hangzik, pedig egyáltalán nem volt piskóta dolog. Bándi Bandi szüleinek például összefacsarodott a szíve, mikor arra gondoltak, hogy kisiuk szaladgálhatna, pingpongozhatna vagy papírsárkányt eregethetne, és még egy csomó vidám dolgot, mégsem csinál semmi ilyesmit, mert nincs meg hozzá a keze vagy a lába vagy pláne a kettő egyszerre. Bándi Bandinak voltak is szomorú pillanatai, mint például amikor sokadjára azt álmodta, hogy kinőtt a keze meg a lába, szépen nődögéltek, mint a kertben a retek vagy a karalábé, ám amikor éppen elérték volna a megfelelő méretüket, Bándi Bandi mindig felébredt, és keservesen sírni kezdett. (...)

(Lackfi János: *Átváltozós mesék*)

Igaz vagy hamis? Húzd alá a helyes állítást!

1. Bándi Bandi gyermek volt.

IGAZ

HAMIS

2. Bándi Bandi keze helyén csonkocska volt két ujjal.

IGAZ

HAMIS

4. Figyelmesen olvasd el a két szöveget!

<p>Az vagy nekem, mi gépeknek a power, Mi bőr alatt az identity chip, S ha megjelenne itt egy másik főszer Bevenni szíved adótornyait – Mint full komfortos háztartási rendszer Egy beázástól – összeomlanék, S nem volnék más, csak szelektíven gyűjtött, Recyclingra nem kóser hulladék. Mint egy zacskó chips ízfokozó nélkül, Csak fűrészpör az élet nélkülöd. Hisz tudjuk, mindnyájan elalszunk végül, Mint meetingen, ha nincs pisiszünet.</p> <p>Pit Bull energy drinkem vagy nekem, Hadd kortyoljalak, édes szerelem!</p> <p>(Kis Judit Ágnes: <i>Hétezeröttszázadik szonett</i>)</p>	<p>Az vagy nekem, mint testnek a kenyér S tavaszi zápor fűszere a földnek, Lelkem miattad örök harcban él, Mint a fősvény, kit pénze gondja öl meg, Csupa fény és boldogság büszke elmém, Majd fél: az idő ellop, eltemet, Csak az enyém légy, néha azt szeretném, Majd, hogy a világ lássa kincsemet, Arcod varázsa csordultig betölt, S egy pillantásodért is sorvadok, Nincs más, nem is akarok más gyönyört, Csak amit tőled kaptam, s még kapok.</p> <p>Koldus-szegény királyi gazdagon, Részeg vagyok, és mindig szomjazom.</p> <p>(Shakespeare: 75. szonett)</p>
---	---

Kortól függetlenül az irodalmi szövegek „beszélgetnek” egymással, ami lehet célzás, utalás, rájátszás, vagy paródia.

1. Karikázd be, hogyan nevezzük ezt a „beszélgetést”!

- a) interpunkció
- b) intranet
- c) interferencia
- d) intertextualitás

2. A modern rájátszás általában megtartja-e a rímelhelyezést?

Húzd alá a helyes választ a fenti szöveg alapján!

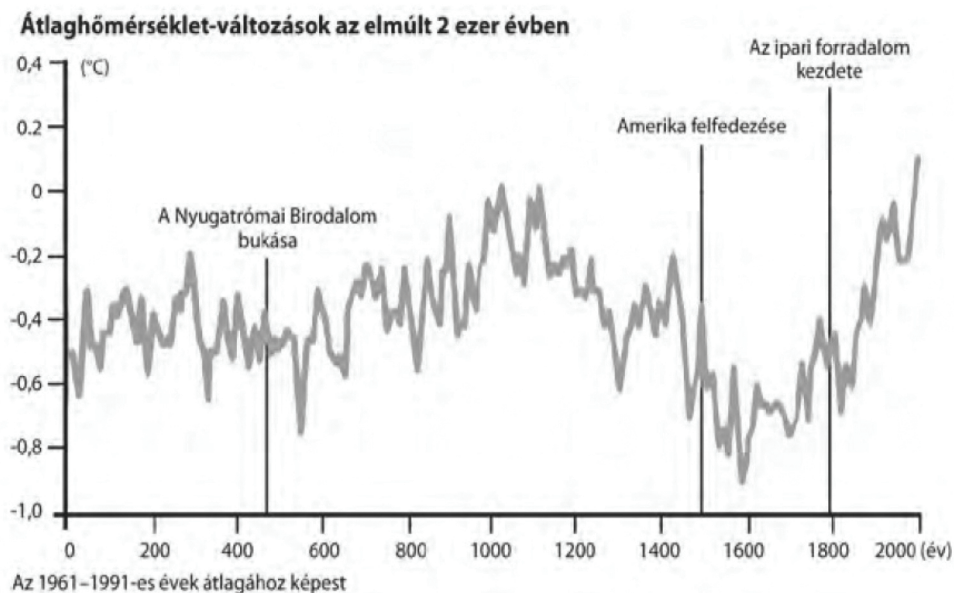
IGEN

NEM

5. Vizsgáld meg figyelmesen az alábbi ábrát, majd felelj a kérdésekre!

(A grafikon Sefcsich György számításai alapján a Föld átlaghőmérsékletének alakulását mutatja az elmúlt 2000 évben, az 1961–1991-es évek átlagát véve alapul.)

1. ábra. Földünk átlaghőmérséklet-változásai az elmúlt 2000 évben

a) Melyik év tájékán volt a leghidegebb időszak az elmúlt két évezredben a Földön?

---

b) Melyik történelmi eseményt követően észlelhető a hőmérséklet látványos csökkenése?

---

6. Kösd össze a két oszlop tagmondatait, úgy, hogy értelmes mondatokat kapj!

1) A városba	a) a legjobb 3-ba.
2) A városban	b) mentem sétálni.
3) Benne vagyok	c) nagy zenei fesztivált tartottak.
4) Jövőre bejutok	d) a legjobb 3-ban.

7. Ha ellenőrizni szeretnéd a *Coca-Cola* összetétel helyesírását, melyik alcím alatt keresnéd a szabályzatban? Keretezd be a helyes válasz előtti betűt!

- a) A személynevek
- b) A földrajzi nevek
- c) A márkanevek
- d) A címek

8. Pótold a mondatok hiányzó szövegrészeit helyesen!

Ötödik osztályban olvastuk a _____ . (*jános vitézt*)

A _____ nép csodálatos eposza. (*kalevala a finn*)

Megrendeltük a _____ . (*magyar szót*)

Épp most fordult be a sarkon egy _____ . (*opel*)

9. Írd be a táblázatba a földrajzi nevek -i melléknévképzős alakját!

Földrajzi név	-i melléknévképzővel
Kárpátalja	
Új-Zéland	
Fokföld	
New York	
Ady Endre út	
Újvidék környéke	

10. Olvasd el az alábbi szöveget, majd három pontban sorold fel, hogy a tanár milyen témazáró feladatokat használt!

Ugyancsak a témazáró összefoglaláshoz alkalmaztam a tabu-játékot. Nagyon élvezték! Mindenki a szabad rablásra pályázott, illetve ezt akarta kivédeni. A tantárgyi barkochba is jól bevált, de ez már megszokott „játék”, nem csak összefoglaláshoz hasznos, hanem az óra eleji bemelegítéshez is. Szintén szoktam alkalmazni a címmeditációs gyakorlatot mindhárom variációban. Csak eddig nem neveztem így.

(Dr. Nábrádiné Horváth Ildikó szaktanár)

a) _____

b) _____

c) _____

11. Írd be a magyar ábécébe a hiányzó magánhangzókat!

___, ___, B, C, Cs, D, Dz, Dzs, ___, ___, F, G, Gy, H, ___, ___, J, K, L, Ly, M, N, Ny, ___, ___, ___, ___,
P, R, S, Sz, T, Ty, ___, ___, ___, ___, V, Z, Zs.

12. Jelöld függőleges vonallal a szótaghatárokat az alábbi versben!

*Robban a rózsa, vége a nyárnak,
Hajnali ködben elúsznak a tájak.
Száll az ökörnyál, szél tarajozza
Vadvizeink. Feketéllik a bodza.*

(Zalán Tibor: Ősz)

13. Keretezd be az egyszerű mondatok előtt álló betűt!

- Tavasszal minden könnyebb.
- Tegnap Petivel görkorcsolyázni mentünk, pedig nem is terveztük.
- Olyan szépnek tűnik minden, és olyan közelinek tűnik.
- Délelőtt uzsonnára megettem két palacsintát a konyhában.
- Kati szépen zongorázik, és ezért rendszerint fellép az iskolai ünnepeken.

14. Az alábbi szavak közül keresd ki azokat, amelyek megfelelnek a felsorolt szófajoknak!
Írd le a megfelelő vonalra!

egyedül, gyalog, jól, otthon, örökké, amarra, most, majd, kint, hanyatt, mezítláb, hirtelen

Helyhatározószó: _____

Időhatározószó: _____

15. Olvasd el figyelmesen az alábbi mondatokat, majd oldd meg a feladatot!

Mit gondoltok, mit csinált? Csimpolyát a szépséges hegedűmből! Most aztán se csimpolyám, se hegedűm.

(Lázár Ervin: *Berzsián és Dideki*)

a) A fenti mondatok mindegyikéből kimaradt egy-egy fontos mondatrész. Hogy nevezzük az ilyen mondatokat?

_____

b) Állapítsd meg, hogy melyik mondatrészeket hagyta ki az író az egyes mondatokból, amelyek nélkül a mondat jelentése nem teljes! (Lehet belőlük egy, de akár több is.) Írd le őket a vonalra!

Mit gondoltok, mit csinált? _____

Csimpolyát a szépséges hegedűmből! _____

Most aztán se csimpolyám, se hegedűm. _____

16. a) Olvasd el figyelmesen a következő két verset! Határozd meg, melyik tartozik a szóbeli, s melyik az írásbeli irodalom körébe! Egészítsd ki a mondatot mindkét helyen!

b) Határozd meg mindkét vers műfaját! Írd a kijelölt vonalra a megfelelő műfajnevet!

<p>Megkötöm lovamat piros almafához; Megkötöm szívemet gyöngé violámhoz. Lovamat eloldom, mikor a hold jön fel, De tetőd, rózsám, csak a halál old el.</p> <p>a) A fenti szöveg a(z) _____ irodalom körébe tartozik.</p> <p>b) Műfaját tekintve: _____.</p>	<p>Immár minden bércet Csend ül, Halk lomb, alig érzed, Lendül: Sóhajt az éj. Már búvik a berki madárka, Te is nemsokára Nyugszol, ne félj...</p> <p>a) A fenti szöveg a(z) _____ irodalom körébe tartozik.</p> <p>b) Műfaját tekintve: _____.</p>
---	--

17. Válaszd ki (karikázd be) a négy közül az egyetlen helyes megoldást!

Hogy nevezzük a lírai költeményben megszólaló személyt?

- a) lírai beszélőnek (alanynak)   c) mesemondónak
b) elbeszélőnek   d) narrátornak

(Csak egy megoldás lehetséges!)

18. Ötödiktől nyolcadikig több műballadáról és írójáról is tanultatok irodalomból. Válaszd ki a táblázat alatt megadott nevek és címek közül a táblázatból hiányzókat, és írd be a megfelelő rovatba őket!

	<i>Tengeri-hántás</i>
Weöres Sándor	
Fehér Ferenc	
	<i>Hallod-e, te sötét árnyék...</i>

Orbán Ottó, Arany János, Daru-ballada, Ballada a három falevélről, A walesi bárdok, Kőmíves Kelemenné, Nagy László

19. Figyelmesen olvasd el a verset, majd oldd meg a feladatokat!

Hálót fon az est, a nagy, barna pók,
 Nem mozdulnak a tiszai hajók.
 Egyiken távol harmonika szól,
 Tücsök felel rá csöndben valahol.
 Az égi rónán ballag már a hold:
 Ezüstösek a tiszai hajók.
 Tüzeket raknak az égi tanyák,
 Hallgatják halkán a harmonikát.
 Magam a parton egymagam vagyok,
 Tiszai hajók, néma társatok!
 Ma nem üzennek hívó távolok,
 Ma kikötöttünk itthon, álmodók!

(Juhász Gyula: *Tiszai csönd*)

1. Milyen fény- és hanghatások érvényesülnek a versben? Írj a vonalra egy-egy ilyen kifejezést!

fényhatás:

hanghatás:

_____

_____

2. Minek a **metaforái** a következők?

nagy, barna pók:

_____

égi tanyák:

_____

20. Milyen műfajú irodalmi alkotások a következők! Írd a vonalra a műfaj nevét!

a) Háry János: *Dzsigerdílen*

_____

b) Móricz Zsigmond: *Hét krajcár*

_____

c) Radnóti Miklós: *Tétova óda*

_____

d) Jókai Mór: *A kőszívű ember fiai*

_____

A magyar nyelv és irodalom teszt eredményei

Megjegyzés: A tanulók NE töltsék ki ezt az oldalt!

A teszt össz pontszáma

(0-tól 20-ig)

--	--	--	--

Bizottság:

- _____
- _____
- _____

Ellenőrizte:

- _____

A feladatok pontszámai

A feladat sorszáma	Kitöltetlen	0 pont	0,5 pont	1 pont
1.	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐
3.	☐	☐	☐	☐
4.	☐	☐	☐	☐
5.	☐	☐	☐	☐
6.	☐	☐	☐	☐
7.	☐	☐	☐	☐
8.	☐	☐	☐	☐
9.	☐	☐	☐	☐
10.	☐	☐	☐	☐
11.	☐	☐	☐	☐
12.	☐	☐	☐	☐
13.	☐	☐	☐	☐
14.	☐	☐	☐	☐
15.	☐	☐	☐	☐
16.	☐	☐	☐	☐
17.	☐	☐	☐	☐
18.	☐	☐	☐	☐
19.	☐	☐	☐	☐
20.	☐	☐	☐	☐

A megfelelő helyre ✕ jel kerül!

Iskola	
Helység	
A tanuló vezeték- és utóneve	